

Hemisekşin Uygulanmış Molar Dişin Cam Fiber Destekli Rezin Kompozit ile Restorasyonu

The Restoration of a Hemisectioned Molar with a Glass Fiber Reinforced Resin Composite

Övü KÜMBÜLOĞLU¹ Gülcan COŞKUN AKAR² Atilla USER¹

Ege Üniversitesi ¹Dişhekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi AD, ²Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İZMİR

Özet

Olgu sunumunda, köklerinden birisi başarısız kanal tedavisi nedeniyle alınan alt molar dişin diğer komşu dişlere zarar vermeden restore edilerek hastanın protez gereksiniminin giderilmesi amaçlandı. Köklerden birinin alınması sonrası oluşan boşluk, cam fiber ile güçlendirilmiş rezin kompozit kullanılarak yapılan adeziv köprü protezi ile tamamlandı. Hastaya kısa zamanda, renk, estetik ve işlevsel açıdan yüz güldürücü sonuç veren restorasyon hazırlandı. Olgu gözlem altındadır.

Çeşitli nedenlerle köklerinden biri ya da bir kaçı üzerindeki kronu ile birlikte alınan dişlerde cam fiber ile desteklenmiş kompozit rezin

Anahtar sözcükler: Hemisekşin, cam fiberle güçlendirilmiş rezin kompozit

Abstract

This clinical report describes the conservative prosthetic rehabilitation of a patient with a mandibular molar tooth which was previously hemisectioned due to a failed endodontic treatment. The space occurred after hemisection was non-invasively restored by a glass fiber-reinforced composite resin adhesive fixed partial denture. The patient was provided with an aesthetically and functionally pleasing restoration in a relatively short time. The case has been under periodical follow-up.

Glass fiber-reinforced composite resin applications could be considered as an alternative treatment option to conventional fixed prosthodontic applications and implants for teeth with one or more roots amputated due to various reasons.

Keywords: Hemisection, glass fiber reinforced composite resin

Giriş

İlerlemiş periodontal rahatsızlıklar, çürük ya da başarısız endodontik sağıaltımlar nedeniyle ağızda kalması istenen, bifurkasyon veya trifurkasyon alanına sahip molar dişlerin bir kısımlarını ağızda tutmak için çeşitli yöntemler denenmektedir. Dişhekimliği alanındaki gelişmeler de göz önünde bulundurulduğunda, kullanılan yöntemlerden biri, kökleri birbirinden ayırmak, diğeri ise, sorunlu kökü üzerindeki kronu ile birlikte uzaklaştırmak işlemi olduğu görülmektedir.^{1,2}

Bazen sadece kökün, bazen ise kök ve onun üzerinde yer alan diş kuronunun bir bütün olarak uzaklaştırılması işlemi hemisekşin olarak adlandırılır.^{3,4} Üst ya da alt çene molar dişlere uygulanan bu işlem sıklıkla diş restoratif yada okluzal destek olarak korumak

amacıyla yapılır. Konulan uygun tam sonrası, endodontik, cerrahi ve protez teknikleri kullanılarak yapılan sağıaltım yöntemi ile başarılı sonuçlar elde edilir.⁵

Bir diş hemisekşin uygulandıktan sonra oluşan boşluğun protetik olarak restorasyonu gerekir.³ Diş dokusuna zarar vermeden, estetik, işlevsel, kısa süreli ve ekonomik bir protetik sağıaltım seçeneği olan cam fiberle güçlendirilmiş rezin kompozit köprü uygulamaları özellikle son yıllarda oldukça popüler hale gelmiştir. Adeziv konusundaki ilerlemelerle birlikte tek diş eksikliği gibi kısa boşluklu vakalarda implanta bir alternatif olarak düşünülmüştür.^{6,7}

Bu olgu sunumunda, çeşitli nedenlerle köklerinden biri cerrahi olarak alınmış bir alt çene molar diş,

cam fiberle güçlendirilmiş rezin kompozit kullanılarak yapılan sabit protetik restorasyon anlatılmaktadır.

Olgu Sunumu

51 yaşındaki kadın hasta kliniğimize başarısız bir kanal tedavisi sonucunda alt sağ premolar-molar bölgesinde meydana gelen boşluktan kaynaklanan estetik ve işlevsel eksiklik yakınma ile başvurdu. Hastadan alınan anamnez, radyografik inceleme ve ağız içi muayenesinde hastanın sağ alt 1. molar dişinin ilerlemiş çürük nedeniyle endodontik sağıtımına başlandığı, ancak kanal perforasyonu nedeniyle cerrahi olarak mezyal kökün üzerinde kron kısmı ile birlikte alındığı ve iyileşmeyi takiben ilgili bölgede hastayı rahatsız eden bir boşluğun meydana geldiği gözlemlendi. Yapılan değerlendirmenin ardından, hastanın destek dişlerine preparasyon yapılmasını istememesi, hemisekşin işleminin ardından çok zaman geçmemesi ve dişin prognozunun tam belli olmaması ve ara boşluğun oldukça dar olması nedeni ile indirekt yöntemle boşluğa cam fiberle desteklenmiş bir köprü uygulamasına karar verildi.

Aljinat ölçü maddesi (Cavex CA 37, Haarlem, Hollanda) kullanılarak hastanın alt-üst çene ölçüleri ile beraber kapanış mumu alındı. Yapılacak goydenin rengi porselen skalasına göre belirlendi ve modeller laboratuvara gönderildi (Resim 1). Artikülatöre alınan modeller ile hastanın okluzyon durumu değerlendirilerek, alt model üzerinde ilgili bölgenin protetik planlaması yapıldı. Cam fiber (EverStick C&B, StickTech) ve kompozit materyalden (Dialog, Schütz Dental, Rosbach, Almanya) premolar dişe yüzey tutuculu, molar dişin kalan distal bölümüne ise molar dişin doğal anatomik şeklini verecek tarzda restorasyon tasarlandı. Model izolasyonunu takiben akışkan kompozit, (StickFlow, StickTech, Turku, Finlandiya) fiberin geçeceği bölgeye ince bir kat uygulanıp üzerine gelen cam fiberle birlikte 40'ar saniye ışık (Elipar Freelight, 3M-ESPE) ile polimerize edildi. Tüm fiber yüzeyleri laboratuvar kompoziti ile tabaka tabaka örtüldü ve aynı zamanda molar diş tamamlayan mezyal kısım da oluşturuldu. İşlemi takiben bitirme ve polisaj yapılarak en üst tabakaya glazür uygulandı. Restorasyonun polimerizasyonu fırında tamamlandı. (Spectra 2000 Fast, Schütz Dental, Rosbach, Almanya). Restorasyon hastada denendikten sonra fiberin destek dişlere gelen iç yüzeyleri bir taş ve düşük devirli

anguldruva ile hafif pürüzlendirildi ve bağlayıcı ajan (Scotchbond, 3M-ESPE) ile ıslatıldı. Işık uygulamadan 5 dakika karanlık bir ortamda kalması sağlandı. Dişler pomza ile düşük devirli bir anguldruva ve fırça ile temizlendi. %37'lik fosforik asit (Total Etch, 3M-ESPE) 40 saniye dişler üzerine uygulandı. Yıkayıp hafifçe kurutulduktan sonra bağlayıcı ajan (Scotchbond, 3M-ESPE) sürülüp 5 saniye kurutmayı takiben dual-cure siman (RelyX ARC, 3M-ESPE) ile destek dişler üzerine simante edildi. Restorasyon her taraftan 40'ar saniye ışık (Elipar Freelight, 3M-ESPE) ile polimerize edildi. Bitirme ve polisaj işlemlerini takiben okluzyon kontrolü yapıldı (Resim 2 ve 3). Hastaya hijyen eğitimi verilerek, 6 aylık kontrollere çağıldı (Resim 4). Bu kontroller sırasında köprü, stabilite, kenar uyumu ve renklenme açısından değerlendirilerek okluzyon kontrolleri yapıldı. Hasta halen gözlem altındadır.

Resim 1. Vestibül yuzden alçı model

Resim 2. Restorasyon alanı

Resim 3. Restorasyonun vestibul yüzden görünümü

Resim 4. 6 aylık kontrol

Tartışma

Dental arka bulunan boşlukların hastaya estetik ve işlevsel açıdan verdiği rahatsızlığı gidermek amacıyla; farklı pek çok sağıaltım seçeneğı uygulanabilir. Burada önemli olan nokta uygulanan materyal veya tekniğın hasta ve hekim açısından en memnun edici seçenek olmasıdır.^{6,7} Bu bağlamda cam fiberle güçlendirilmiş rezin kompozit restorasyonlar diğer seçenekler içerisinde tercih edilebilecek bir duruma gelmiştir.

Dinamik sağıaltım yaklaşımının esas prensibi; yeniden yapılanma yerine tamirin benimsenmesidir.⁹ Fiberle güçlendirilmiş rezin kompozit restorasyonların dinamik bir sağıaltım seçeneğı olması, kalan dokuları ko-

ruyarak sadece gerekli yerlerin yeniden yapılanmasını sağlaması ve gerektiğinde tamir edilebilmesinden kaynaklanmaktadır.

İncelenebilen çalışmalarda hemisekşin işleminin sonrası kalan diş dokusunun restorasyonu için tanımlanan sağıaltım seçenekleri arasında cam fiber ile güçlendirilmiş rezin kompozit sabit restorasyonlara rastlanılmamıştır. Ancak literatürde, bir ile üç diş eksikliğini içeren ön ve arka bölge köprü uygulamalarının klinik takipleri sonucunda cam fiberle güçlendirilmiş restorasyonlarda (63 aylık) %93 başarı elde edildiğı bildirilmektedir.¹⁰

Fiber uygulamaları; sabit protetik restorasyonların dışında hareketli bölümlü protezler ve tam protezlerde güçlendirme malzemesi olarak, periodontal yönden mobilitesi olan dişlerde splint olarak, erken süt dişi kayıplarında pedodontik yer tutucu olarak, ortodontik sağıaltım sonrası pekiştirme tedavisinde, diş dokusu kaybının fazla olduğı kompozit dolgu restorasyonlarında da tercih edilmektedir. Bu olguda, cam fiber ile güçlendirilmiş kompozit sabit restorasyonu tercih etmemizdeki en önemli faktörler; hemisekşin uygulanan dişin prognozunun tam olarak bilinemesi, molar dişte geride kalan doku miktarının az olması nedeniyle gelecek çiğneme kuvvetleri karşısında dişi daha da zayıflatmamak için herhangi bir preparasyon yapılmak istenmemesi, hastanın destek dişinde preparasyon yapılmasını istememesi, hastanın kısa sürede estetik ve işlevinin tamamlanmasını istemesidir.

Fiber restorasyonlar direkt ve endirekt olarak uygulanabilmektedir. Protetik açıdan değerlendirildiğinde endirekt çalışmanın, özellikle gövde altı cilalanabilirliği ve hijyeni açısından daha başarılı sonuçlar verdiği literatür ve klinik çalışmalardan elde edilmiştir.

Kurallarna uyularak yapılan bir fiber çalışması ile başarılı sonuçlara ulaşılabilir. Ayrıca diş dokusu zarar görmediğı için gerektiğı durumlarda restorasyonun çıkarılması veya tamiri kolaydır. Bu bağlamda cam fiber restorasyonlar alternatif bir sağıaltım seçeneğı olarak günümüzde kullanılmaktadır. Klinik çalışmaların artmasıyla, restorasyonun uzun dönem başarıyla hakkında daha belirgin sonuçlar elde edilecektir.